SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HẢI PHÒNG

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm 01 trang)

KỲ THI
CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH PHỐ CẤP THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025

ĐỀ THI MÔN: NGỮ VĂN
Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)
Ngày thi: 10/12/2024

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (2,0 điểm)

Đọc văn bản:

Có một lần

- Nguyễn Kiến Thọ -

Tôi bay qua bầu trời xứ sở
đến phương trời khác
bay từ vầng trán của tôi
đến mắt đến môi thăm thẳm xa vời
bằng giấc mơ hai mươi năm khát khao dằn vặt

Tôi thấy
những cánh cò không bay trong ca dao
những cánh cò đậu trĩu rừng tràm rừng đước
bình yên tãi nước mỗi chiều,
những vườn cây không mọc từ cổ tích
vẫn trổ trái đơm hoa

Tôi thấy
hoa trăm loài đều tinh khiết như nhau…
những chiếc cầu
bắc từ nụ cười này sang niềm vui khác
những đám mây không thép gai nào đâm nát
nhởn nhơ bay suốt những buổi chiều…
tôi thấy ánh mặt trời trong từng gương mặt
không ai bỏm bẻm nhai trầu
không ai sột soạt áo nâu
nắng mùa thu cổ tích đã lâu rồi…

Một mình ngồi vá víu nỗi niềm
rồi nhận ra
ngày nào bình minh cũng tới!

(Theo Báo ***Văn nghệ*** số 21, ngày 27/5/2023, tr. 12)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (0,5 điểm) Chỉ ra cơ sở để xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2. (1,0 điểm) Phân tích tác dụng của phép điệp *Tôi thấy* trong bài thơ.

Câu 3. (0,5 điểm) Anh/Chị hãy trình bày một thông điệp có ý nghĩa nhất rút ra từ văn bản và giải thích lí do.

II. PHẦN VIẾT (8,0 điểm)

Câu 1. (3,0 điểm)

Từ câu thơ *ngày nào bình minh cũng tới!* trong bài thơ *Có một lần* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: Tuổi trẻ hãy sẵn sàng đón nhận những *bình minh* đang tới.

Câu 2. (5,0 điểm)

Bàn về vai trò của nhà thơ trong quá trình sáng tạo, tác giả Hoàng Đăng Khoa chia sẻ: nhà thơ là người *viết nên những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ.*

(Theo *Thơ là hơi thở,* Báo ***Văn nghệ*** số 8, ngày 24/2/2024, tr. 5)

Anh/Chị hãy kết nối với bài thơ *Có một lần* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ, để khám phá được *những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*.

--------- Hết ---------

(*Thí sinh không sử dụng tài liệu, cán bộ coi thi không cần giải thích gì thêm*)

Họ tên thí sinh:..... Số báo danh:.....

Cán bộ coi thi số 1:..... Cán bộ coi thi số 2:.....

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HẢI PHÒNG	KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH PHỐ CẤP THPT NĂM HỌC 2024 - 2025

HDC ĐỀ CHÍNH THỨC

HƯỚNG DẪN CHẤM VÀ BIỂU ĐIỂM MÔN NGỮ VĂN

(Hướng dẫn chấm có 04 trang)

A. HƯỚNG DẪN CHUNG

Giám khảo cần nắm vững yêu cầu của **Đáp án** để đánh giá tổng quát bài làm của học sinh, tránh chỉ quan tâm ý mà cho điểm một cách đơn thuần. Do đặc trưng của môn Ngữ văn, đặc điểm của kì thi chọn HSG, trên cơ sở bám sát biểu điểm và từng bài làm cụ thể của học sinh, giám khảo chủ động, linh hoạt trong vận dụng tiêu chí cho điểm. Tôn trọng và khuyến khích những bài làm có cách đặt vấn đề và hướng tư duy giải quyết mới, cách nghĩ, cách cảm riêng của học sinh trên cơ sở không vi phạm những chuẩn mực đạo đức, văn hóa và pháp luật.

B. ĐÁP ÁN VÀ BIỂU ĐIỂM

CÂU	YÊU CẦU CẦN ĐẠT	ĐIỂM
	I. PHẦN ĐỌC HIỂU	**2,0**
1	- Thể thơ tự do. - Cơ sở để xác định: số chữ trong các dòng thơ không bằng nhau. ***Hướng dẫn chấm:*** *- Thí sinh trả lời đúng theo đáp án: 0,5 điểm.* *- Thí sinh chỉ trả lời thể thơ: 0,25 điểm* *- Thí sinh chỉ trả lời cơ sở để xác định: 0,25 điểm.*	0,5
2	Phân tích tác dụng của phép điệp *Tôi thấy* trong bài thơ. - Phép điệp *Tôi thấy* được điệp lại 3 lần trong bài thơ. - Tác dụng của biện pháp điệp: + Tạo nhịp điệu, giọng điệu đầy suy tư chiêm nghiệm của nhân vật trữ tình; tạo kết nối mạch cảm xúc của bài thơ. + Nhấn mạnh, khắc sâu hành trình nhận thức, khám phá của nhân vật trữ tình về thế giới văn học và thế giới hiện thực, thế giới của ngày hôm qua và hôm nay, để nhận thấy hiện thực cuộc sống luôn tươi đẹp với tất cả những trạng thái sống động của nó. ***Hướng dẫn chấm:*** *- Thí sinh trả lời như đáp án: 1,0 điểm.* *- Thí sinh trả lời thiếu 01 ý: trừ 0,5 điểm.* *- Thí sinh trả lời sai hoặc không trả lời: 0 điểm.*	1,0
3	Trình bày một thông điệp có ý nghĩa nhất đối với anh/chị rút ra từ văn bản và giải thích lí do. - Thí sinh trình bày được một thông điệp ý nghĩa nhất đối với bản thân rút ra từ văn bản (*có thể theo gợi ý sau*: mỗi bản thể đều có những giá trị riêng, nét đẹp riêng đáng trân trọng như nhau; tuổi trẻ hãy dám bước tới những chân trời mới; cuộc sống luôn chứa đựng những điều tốt đẹp ở ngày mai…) - Lí giải hợp lí, thuyết phục. ***Hướng dẫn chấm:*** *- Thí sinh nêu được thông điệp ý nghĩa nhất đối với bản thân và lí giải hợp lí, thuyết phục: 0,5 điểm.* *- Thí sinh nêu được thông điệp ý nghĩa nhất đối với bản thân nhưng không lí giải*	0,5

	hoặc lí giải không hợp lí, không thuyết phục: 0,25 điểm. *- Thí sinh không nêu được thông điệp ý nghĩa nhất đối với bản thân, không lí giải: 0 điểm.*	

CÂU	YÊU CẦU CẦN ĐẠT	ĐIỂM
	II. PHẦN VIẾT	**8,0**
1	Từ câu thơ *ngày nào bình minh cũng tới!* trong bài thơ *Có một lần* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: Tuổi trẻ hãy sẵn sàng đón nhận những *bình minh* đang tới.	3,0
	a. Đảm bảo cấu trúc của bài văn nghị luận Đảm bảo đủ các phần mở bài, thân bài, kết luận.	*0,25*
	b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Tuổi trẻ hãy sẵn sàng đón nhận những *bình minh* đang tới.	*0,25*
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm, vận dụng linh hoạt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; dẫn chứng sinh động, chính xác và phù hợp. Có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng phải đáp ứng những yêu cầu cơ bản sau: *** Giải thích:** + "những *bình minh* đang tới": hình ảnh gợi ra những điều tươi sáng, tốt đẹp nhất, những cơ hội mới trong hành trình sống của mỗi chúng ta. => Tuổi trẻ cần có tâm thế sống chủ động, sẵn sàng đón nhận "những *bình minh* đang tới", sẵn sàng để nhận thức cuộc sống với nhiều tầng giá trị. Đây là một quan điểm sống tích cực, mang lại nhiều giá trị nhận thức cho tuổi trẻ trên hành trình khám phá cuộc sống, tìm kiếm chính mình. *** Bàn luận:** - Từ câu thơ *ngày nào bình minh cũng tới!* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ, cần khẳng định tuổi trẻ hãy sẵn sàng đón nhận những *bình minh* đang tới, vì: + Tuổi trẻ là lứa tuổi đẹp nhất, giàu nhiệt huyết, gắn với khát vọng lên đường, khát vọng tìm kiếm và khẳng định giá trị của bản thân, chinh phục những ước mơ hoài bão...rộng hơn đó là những giá trị sống tích cực, đẹp đẽ. Trên hành trình ấy, tuổi trẻ cần có tri thức, kĩ năng và tâm thế sống tự tin, lạc quan, luôn sẵn sàng đón nhận, nắm bắt cơ hội để tìm kiếm thấy chính mình ở những phiên bản tốt đẹp, hoàn thiện hơn. + Khi tuổi trẻ sẵn sàng đón nhận những *bình minh* đang tới, chúng ta sẽ trở nên chủ động, chứng tỏ được: bản lĩnh tuổi trẻ, giá trị của bản thân; hiểu sâu sắc thế giới khách quan, có đời sống nội tâm phong phú, lành vững; sống trọn vẹn với những khao khát khám phá; luôn hướng tới một cuộc đời rực rỡ, ý nghĩa, cống hiến cho xã hội,... + Khi tuổi trẻ sẵn sàng đón nhận những *bình minh* đang tới, chúng ta sẽ luôn có thái độ sống tích cực, vững vàng trước thách thức, tiếp nhận những điều mới mẻ, cơ hội sẽ luôn rộng mở với những người biết nắm bắt... *** Bài học nhận thức, hành động:** - Nhận thức được giá trị của thực tại mình đang sống, biết trân trọng và sống hết mình, chấp nhận những thách thức, những đổi thay. - Dám bản lĩnh, tự tin bước đi với khát vọng, ước mơ lớn lao và niềm tin vào cuộc sống. Không ngừng hoàn thiện giá trị bản thân trên hành trình sống. - Luôn giữ cho mình suy nghĩ tích cực và không ngừng hướng tới những điều tốt đẹp ở phía trước. - Phê phán những người sống bi quan, hời hợt, không chủ động kiếm tìm những điều tốt đẹp, tươi sáng, những giá trị sống ý nghĩa. Tuy nhiên, sẵn sàng đón nhận *bình minh đang tới* không có nghĩa là không trân trọng những điều đã qua, đã cũ.	*0,5* *1,0* *0,5*

	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo quy tắc chính tả, ngữ pháp.	*0,25*
	e. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ, có giọng điệu riêng.	*0,25*
2	Bàn về vai trò của nhà thơ trong quá trình sáng tạo, tác giả Hoàng Đăng Khoa chia sẻ: nhà thơ là người *viết nên những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ.* (Theo *Thơ là hơi thở,* Báo ***Văn nghệ*** số 8, ngày 24/02/2024, tr. 5) Anh/Chị hãy kết nối với bài thơ *Có một lần* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ, để khám phá được *những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*.	5,0
	a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận	*0,25*
	b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: kết nối với bài thơ *Có một lần* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ, để khám phá được *những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*.	*0,25*
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; lập luận chặt chẽ, sử dụng linh hoạt, sáng tạo các thao tác lập luận; lựa chọn và phân tích dẫn chứng xác đáng, phù hợp. Có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng phải đáp ứng những yêu cầu cơ bản sau:	
	*** Giải thích:** - *những câu thơ giàu tính thơ*: là những câu thơ, những tác phẩm thơ đặc sắc, có giá trị về nội dung và nghệ thuật mang đậm đặc trưng thể loại, có sức hấp dẫn với người đọc. - *truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*: những câu thơ, những tác phẩm thơ có khả năng đưa người đọc đến những suy tư, khám phá mới mẻ, những triết lí, bài học nhân sinh sâu sắc trước hiện thực vốn quen thuộc. => Nhà thơ cần phải sáng tạo những tác phẩm mang đậm chất thơ, đồng thời truyền tải những thông điệp sâu sắc, ý nghĩa về cuộc sống đến với người đọc. Đây cũng là đặc trưng và chức năng của thơ ca. *** Bàn luận:** - *Những câu thơ giàu tính thơ*: + Thơ là tấm gương của tâm hồn, là tiếng nói của tình cảm con người, những rung động của trái tim trước cuộc đời. Tình cảm chính là sinh mệnh của thơ. + Tiếng nói của tình cảm, cảm xúc trong thơ phải được thể hiện qua thế giới hình ảnh, ngôn ngữ, nhịp điệu… Điều này góp phần làm nổi bật chất thơ, tính thơ. - *Những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*: Thơ không chỉ là tiếng nói của tình cảm, cảm xúc mà còn thể hiện chiều sâu tư tưởng, trí tuệ. Qua thơ, nhà thơ gửi gắm những suy tư, chiêm nghiệm về con người, cuộc đời hay xã hội. Thơ ca có thể khơi dậy suy nghĩ, truyền cảm hứng, hoặc thậm chí làm thay đổi cách nhìn nhận của người đọc về thế giới xung quanh. - Sự kết hợp hài hòa giữa *những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ* sẽ tạo nên những câu thơ, tác phẩm thơ có giá trị, lôi cuốn, hấp dẫn độc giả. *** Kết nối với bài thơ *Có một lần* của tác giả Nguyễn Kiến Thọ** - *Những câu thơ giàu tính thơ*: + Bài thơ thể hiện hành trình nhận thức và khám phá thế giới của nhân vật trữ tình. Cấu tứ bài thơ theo mạch cảm xúc đi từ khát khao, trăn trở đến với khoảnh khắc nhận ra *ngày nào bình minh cũng tới*. Sự phát triển trong mạch cảm xúc của	*0,5* *1,0* *2,0*

	nhân vật trữ tình bộc lộ tiếng lòng đầy khắc khoải, suy tư qua nhiều chiều không gian, thời gian. + Hệ thống hình ảnh vừa quen thuộc gần gũi, bình dị trong ca dao, cổ tích, thi ca vừa giàu tính biểu tượng: *cánh cò, hoa trăm loài, chiếc cầu, dây thép gai, bỏm bẻm nhai trầu, sột soạt áo nâu; vầng trán của tôi, mắt, môi thăm thẳm xa vời, bình minh…* + Ngôn ngữ trong bài thơ mang vẻ đẹp gần gũi, trong sáng, giàu yếu tố tượng trưng gợi nhiều liên tưởng, tưởng tượng, thể hiện cảm xúc tươi mới và chiều sâu suy tưởng triết lý. Thể thơ tự do được sử dụng phù hợp với việc tái hiện cảm xúc và kết nối những mạch suy tư của nhân vật trữ tình trong hành trình nhận thức hiện thực cuộc sống. **-** *Những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*: + Bài thơ là những chiêm nghiệm của nhân vật trữ tình về cuộc đời trong hành trình *hai mươi năm khát khao dằn vặt*. + Bài thơ mở ra nhiều liên tưởng, nhiều khoảng trắng, khoảng trống trong nhận thức của bạn đọc về hành trình nhận thức giữa thi ca và đời thực. Trên những cuộc hành trình từ *bầu trời xứ sở* đến *phương trời khác*, từ *vầng trán* đến *mắt*, *môi*, ở đó nhân vật trữ tình nhận ra *ngày nào bình minh cũng tới* - ngày nào sự sống mới cũng được bắt đầu với tất cả vẻ đẹp tự nhiên của nó. Ngày mai luôn là một ngày mới, đẹp đẽ, tươi sáng và ý nghĩa. *** Đánh giá:** - Tác giả Hoàng Đăng Khoa đã đóng góp một quan niệm về thơ hay, đúng đắn, sâu sắc, có giá trị. Sự kết hợp hài hòa giữa các yếu tố nội dung và nghệ thuật đã tạo nên *những câu thơ giàu tính thơ, những câu thơ truyền dẫn được cảm trạng sống mới mẻ*. Những yếu tố này không chỉ làm nên giá trị thẩm mỹ mà còn là cầu nối đưa bài thơ đến gần hơn với trái tim người đọc. - Người nghệ sĩ phải dám trải nghiệm với cuộc đời để khám phá, cảm nhận đời sống ở bề sâu, bề xa thì mới có thể phát hiện ra những điều sâu sắc, mới mẻ nằm trong những chất liệu quen thuộc. - Qua tác phẩm, người đọc nắm bắt được hiện thực đời sống đồng thời khám phá thế giới tâm hồn nhà văn, tri âm cùng những nỗi niềm tâm tư của người viết.	*0,5*
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo quy tắc chính tả, ngữ pháp.	*0,25*
	e. Sáng tạo: Có những kiến giải sâu sắc, mới mẻ; cảm thụ văn học tinh tế; diễn đạt hấp dẫn, có giọng điệu riêng.	*0,25*
TỔNG ĐIỂM		**10,0**

---------- Hết ----------

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HẢI PHÒNG

ĐỀ DỰ BỊ

(Đề thi gồm 02 trang)

KỲ THI
CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH PHỐ CẤP THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025

ĐỀ THI MÔN: NGỮ VĂN
Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)
Ngày thi: 10/12/2024

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (2,0 điểm)

Đọc văn bản:

Cụ già bí ẩn

Vương Cường

... Ai vượt thoát hướng về phía mặt trời
phả hồn dân tộc vào trong từng câu thơ
hòa nhịp với văn hóa thời đại
họ đã tạo thành đôi cánh chở thơ bay lên

Thơ cần bạn đọc nhưng bạn đọc cũng cần thơ
thơ thụ động vuốt đuôi thiếu sự hướng tới
thơ tự nguyện bình yên ở chốn bình dân
làm sao mà bay xa được

Thơ vốn lặng im trong nhiệt huyết
con suối lặng thầm tự mình ra với biển
thơ kéo người đọc bằng sự mới lạ và đẹp
đâu phải gây sự tò mò hay tác giả và bạn bè tự kỷ

Chỉ có cái đẹp thật sự bên trong
sinh ra từ người thơ không ồn ào và nông nổi
trong tâm hồn có đứa trẻ con chơi chắt,
chơi chuyền
lại có cụ già râu tóc bạc phơ, ung dung, tự tại....

(*Dẫn theo* ***Báo văn nghệ*** số 11, ngày 12/3/2022, tr. 12)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (0,5 điểm) Anh/ Chị hãy chỉ ra những nguyên nhân khiến cho thơ không *"bay xa được"*.

Câu 2. (1,0 điểm) Anh/ Chị hiểu như thế nào về nội dung những dòng thơ sau?

Chỉ có cái đẹp thật sự bên trong
sinh ra từ người thơ không ồn ào và nông nổi
trong tâm hồn có đứa trẻ con chơi chắt,
chơi chuyền
lại có cụ già râu tóc bạc phơ, ung dung, tự tại....

Câu 3. (0,5 điểm) Suy nghĩ của anh/chị về quan điểm của tác giả trong câu thơ: *"Thơ cần bạn đọc nhưng bạn đọc cũng cần thơ".*

II. PHẦN VIẾT (8,0 điểm)

Câu 1. (3,0 điểm)

Từ bài thơ *Cụ già bí ẩn* của tác giả Vương Cường, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: Trong hành trình hội nhập, tuổi trẻ vừa phải giữ *hồn dân tộc*, vừa phải *hòa nhập với thời đại*.

Câu 2. (5,0 điểm)

Bàn về thơ, tác giả Phương Lựu cho rằng: *Bài thơ hay bao giờ cũng gói ghém bên trong một chiều sâu suy nghĩ, chứa đựng ít nhiều chân lí tinh tế của cuộc đời.*

(Trích *Khơi dòng lí thuyết lí luận phê bình trên đà đổi mới văn hóa, văn nghệ,* NXB Hội nhà văn, 2014, tr.71)

Phải chăng, khả năng gói ghém một *chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời* được thể hiện qua cấu tứ và hình ảnh thơ? Bằng những ấn tượng của mình về cấu tứ và hình ảnh trong bài thơ *Cụ già bí ẩn* của Vương Cường, anh/ chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

--------- Hết ---------

(*Thí sinh không sử dụng tài liệu, cán bộ coi thi không cần giải thích gì thêm*)

Họ tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

Cán bộ coi thi số 1:..... Cán bộ coi thi số 2:.....

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HẢI PHÒNG

KỲ THI
CHỌN HỌC SINH GIỎI THÀNH PHỐ CẤP THPT
NĂM HỌC 2024 - 2025

HDC ĐỀ DỰ BỊ

HƯỚNG DẪN CHẤM VÀ BIỂU ĐIỂM MÔN NGỮ VĂN

(Hướng dẫn chấm có 05 trang)

A. YÊU CẦU CHUNG.

- Giám khảo cần vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lí, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo, tránh đếm ý cho điểm.
- Thí sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng đáp ứng những yêu cầu cơ bản, diễn đạt tốt vẫn cho điểm tối đa.
- Điểm bài thi làm tròn đến 0,25 điểm

B. YÊU CẦU CỤ THỂ.

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		**ĐỌC HIỂU**	**2,0**
	1	- Chỉ ra những nguyên nhân khiến cho thơ không *"bay xa được":* *+ thơ thụ động vuốt đuôi thiếu sự hướng tới* *+ thơ tự nguyện bình yên ở chốn bình dân* ***Hướng dẫn chấm:*** *- Học sinh trả lời đúng theo đáp án: 0,5 điểm.* *- Học sinh chỉ trả lời 1 ý: 0,25 điểm*	0,5
	2	- Hiểu về nội dung những dòng thơ: + Những dòng thơ bộc lộ quan điểm của tác giả về một tác phẩm thơ có giá trị: là tác phẩm thơ xuất phát từ tiếng nói tình cảm rung động mãnh liệt từ bên	1,0

		trong, không phải sự ồn ào, nông cạn ở bề mặt cảm xúc bên ngoài; thơ có sự hồn nhiên chân thật của tâm hồn thơ trẻ, lại có cái sâu sắc đầy suy tư chiêm nghiệm thấu trải lẽ đời của tuổi trưởng thành. + Quan điểm đưa đến những nhận thức sâu sắc với người sáng tác thơ và người tiếp nhận thơ. ***Hướng dẫn chấm:*** *- Học sinh chỉ cần chỉ và nêu tác dụng của 01 biện pháp tu từ: 1,0 điểm* *- Chấp nhận những phát hiện khác về các BPTT nếu đúng* *- Chấp nhận những cách diễn đạt tương đương*	
	3	*HS bày tỏ suy nghĩ về quan điểm của tác giả trong câu thơ: "Thơ cần bạn đọc nhưng bạn đọc cũng cần thơ":* - Quan điểm của tác giả trong câu thơ: bàn về quá trình sáng tạo và tiếp nhận thơ ca. Thơ ca bắt nguồn từ hiện thực cuộc sống và quay trở lại phục vụ chính cuộc sống của con người. - Đồng tình với quan điểm của tác giả, chừng nào còn cuộc sống chừng ấy con người còn cần đến thơ ca. ... ***Hướng dẫn chấm:*** *- Học sinh nêu ra quan điểm và lí giải hợp lí: 0,5 điểm* *- Học sinh chỉ nêu quan điểm mà không lí giải hoặc lí giải không hợp lí, thuyết phục:: 0,25 điểm*	0,5
II	**1**	Từ bài thơ *Cụ già bí ẩn* của tác giả Vương Cường, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: Trong hành trình hội nhập, tuổi trẻ vừa phải giữ *hồn dân tộc*, vừa phải *hòa nhập với thời đại*.	3,0
		a. Xác định được yêu cầu về kiểu bài và bố cục bài văn - Kiểu bài: nghị luận xã hội - Bố cục: Mở bài giới thiệu được vấn đề nghị luận; Thân bài triển khai được vấn đề nghị luận; Kết bài khẳng định lại vấn đề nghị luận.	*0,25*
		b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Từ bài thơ *Cụ già bí ẩn* của tác giả Vương Cường, anh/chị hãy viết bài văn nghị luận với chủ đề: Trong hành trình hội nhập, tuổi trẻ vừa phải giữ *hồn dân tộc*, vừa phải *hòa nhập với thời đại* .	*0,25*
		c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm phù hợp, có sự liên kết chặt chẽ; sử dụng tốt các thao tác lập luận; biết kết hợp giữa nêu lí lẽ và đưa dẫn chứng, dẫn chứng phải lấy từ thực tiễn đời sống, cụ thể và sinh động. Học sinh có thể làm theo nhiều cách nhưng cần đảm bảo một số ý sau:	
		**** Giải thích:*** - Quan niệm của tác giả Vương Cường trong bài thơ *Cụ già bí ẩn*: thơ ca là đôi cánh kỳ diệu chuyên chở ước mơ khát vọng của con người, mang theo dấu ấn văn hóa riêng của mỗi dân tộc hòa cùng nhịp sống của thời đại mới. - Hành trình hội nhập: hành trình các quốc gia tham gia vào nền kinh tế chung, quá trình ấy có những giao thoa về văn hóa. - Giữ *hồn dân tộc* và *hòa nhập với thời đại* : tuổi trẻ cần có ý thức, trách nhiệm trong việc giữ gìn những giá trị văn hóa truyền thống - những giá trị hồn cốt mang dấu ấn riêng, đồng thời phát triển những giá trị ấy phù hợp với xu thế của thời đại, phát huy thế mạnh của văn hóa Việt Nam là tiếp biến những giá trị văn hóa khác trên thế giới. => Ý kiến: bàn về vai trò của tuổi trẻ với việc giữ gìn bản sắc văn hóa trong hành trình hội nhập của đất nước.	*0,5*
		**** Bàn luận:***	*1,5*

		- Tại sao nói: Trong hành trình hội nhập, tuổi trẻ vừa phải giữ *hồn dân tộc*, vừa phải *hòa nhập với thời đại*. Bởi : + *Hòa nhập với thời đại* là xu thế chung của toàn thế giới, Việt Nam không thể nằm ngoài xu thế ấy. Trong bối cảnh hội nhập đó, vai trò của thế hệ trẻ được đặt lên hàng đầu, đây là thế hệ hiện tại và tương lai của đất nước. + Giữ *hồn dân tộc* là con đường đúng đắn nhất để khẳng định vị thế của Việt Nam trong quá trình hội nhập. Là con đường khẳng định dấu ấn, bản sắc riêng của một dân tộc. Trong quá trình hội nhập, chúng ta hòa mình chứ không thể hòa tan. Kết hợp nhuần nhuyễn giữa việc giữ gìn bản sắc riêng và hòa nhập với xu thế chung của thời đại để chúng ta xây dựng nền văn hóa tiên tiến, theo kịp với thế giới. - Tuy nhiên vẫn có những người không biết trân trọng những giá trị văn hóa truyền thống; xính ngoại. Thiếu hiểu biết về giá trị tinh thần của hồn cốt văn hóa dân tộc… - Làm thế nào tuổi trẻ vừa phải giữ *hồn dân tộc*, vừa phải *hòa nhập với thời đại* + Tuổi trẻ cần có kiến thức và hiểu sâu sắc về những giá trị văn hóa truyền thống và vai trò của các yếu tố văn hóa với quá trình phát triển lâu dài và bền vững của đất nước. Hiểu và nhận thức đầy đủ xu thế hòa nhập cùng thời đại, tiếp nhận những giá trị tinh hoa văn hóa nhân loại dựa trên sự phù hợp, tương thích với các nền văn hóa. + Tuổi trẻ cần có những hành động thiết thực, dù nhỏ bé nhưng ý nghĩa để những giá trị văn hóa tinh thần có đời sống lâu bền, hiện hữu trong nhịp sống hiện đại hôm nay. **** Lưu ý:*** Trong quá trình bàn luận học sinh cần đưa dẫn chứng minh họa. Học sinh chỉ đưa lí lẽ mà không có dẫn chứng: *trừ 0,5 điểm*; dẫn chứng chưa phù hợp, thuyết phục: *trừ 0,25 điểm*.	
		**** Bài học nhận thức, hành động:*** - Cần nhận thức được giá trị của văn hóa truyền thống mang hồn cốt dân tộc là niềm tự hào của mỗi một quốc gia trên hành trình dựng xây và phát triển.. - Tuổi trẻ biết thể hiện vai trò tiên phong của mình trong công cuộc hội nhập quốc tế.	*0,25*
		d. Sáng tạo. - Thể hiện suy nghĩ sâu sắc, có ý tưởng riêng phù hợp với vấn đề nghị luận; có cách lập luận, diễn đạt mới mẻ.	*0,25*
	2	Bàn về thơ, tác giả Phương Lựu cho rằng: *Bài thơ hay bao giờ cũng gói ghém bên trong một chiều sâu suy nghĩ, chứa đựng ít nhiều chân lí tinh tế của cuộc đời.* (Trích *Khơi dòng lí thuyết lí luận phê bình trên đà đổi mới văn hóa, văn nghệ,* NXB Hội nhà văn, 2014, tr.71) Phải chăng, khả năng gói ghém một *chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời* được thể hiện qua cấu tứ và hình ảnh thơ? Bằng những ấn tượng của mình về cấu tứ và hình ảnh trong bài thơ *Cụ già bí ẩn* của Vương Cường, anh/ chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.	5,0
		a. Xác định được yêu cầu của kiểu bài: Bài nghị luận văn học có định hướng về một tác phẩm văn học.	*0,25*
		b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: khả năng gói ghém một *chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời* được thể hiện qua cấu tứ và hình ảnh trong bài thơ *Cụ già bí ẩn* của Vương Cường	*0,25*

		c. Đề xuất được hệ thống ý phù hợp để làm rõ vấn đề của bài viết: HS vận dụng các thao tác lập luận để triển khai vấn đề thành các luận điểm, luận cứ phù hợp, có sức thuyết phục. Có thể triển khai theo nhiều cách khác nhau. Dưới đây là một gợi ý:	
		*** Giới thiệu tác giả, tác phẩm, vấn đề nghị luận** khả năng gói ghém một *chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời* được thể hiện qua cấu tứ và hình ảnh trong bài thơ *Cụ già bí ẩn* của Vương Cường	*0,25*
		**** Giải thích:*** - *Bài thơ hay:* tác phẩm thơ ca có giá trị về nội dung và nghệ thuật, có sức hấp dẫn với người đọc. - *Chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời*: những tư tưởng, chiêm nghiệm của nhà thơ, thể hiện chân lý, quy luật cuộc đời. => Ý kiến của tác giả Phương Lựu đã đưa ra quan niệm đánh giá một bài thơ hay: phải mang chiều sâu tư tưởng, thể hiện suy tư, triết lý của nhà thơ trước cuộc đời. => *Cụ già bí ẩn* là một bài thơ như thế khi ghi lại những tư tưởng, chiêm nghiệm của nhà thơ, thể hiện chân lý, quy luật cuộc đời. Với những rung cảm mãnh liệt trước vẻ đẹp bình dị của cuộc sống của một tâm hồn luôn nâng niu, trân quý cuộc đời, đồng thời mang tới những triết lí sâu sắc qua lớp ngôn từ thơ ca đặc sắc, giàu nghệ thuật gợi nhiều cảm xúc thẩm mĩ nơi người đọc.	*0,5*
		+ Ngôn ngữ thơ là phương tiện truyền tải toàn bộ thế giới tinh thần của thi sĩ, là thứ ngôn ngữ biểu hiện tập trung nhất tính hàm súc, phong phú, tinh tế, vừa giàu hình ảnh (tính họa) vừa giàu nhạc điệu (tính nhạc). Tuy nhiên, ngôn ngữ thơ giàu tính nhạc, giàu nhịp điệu phải được cất lên từ sâu thẳm nội tâm nhân vật trữ tình chứ *không phải* thứ ngôn từ *du dương, sáo rỗng* bề ngoài. + "Nếu tình cảm là sinh mệnh của thơ thì tưởng tượng là đôi cánh của thơ". Vậy nên những liên tưởng, tượng tượng trong thơ được tạo nên qua hệ thống những hình ảnh sinh động, giàu ý nghĩa biểu tượng. ****Chứng minh*** - Cấu tứ: + Bài thơ được kết cấu xoay quanh mạch cảm xúc là những suy tư trăn trở của tác giả về quá trình lao động và sáng tạo nên một tác phẩm thơ ca có giá trị. + Yếu tố ngôn ngữ kết nối mạch cảm xúc trong bài thơ là phép điệp "Thơ..." , đi từ những nhận thức về tác phẩm thơ chuyên chở tâm hồn dân tộc và khát vọng thời đại cất cánh, đến giá trị của một tác phẩm thơ đích thực với những yêu cầu về nội dung tư tưởng và tình cảm, những điều thơ khơi gợi và mang đến cho bạn đọc. Giá trị của tác phẩm thơ được thể hiện trong quá trình tiếp nhận tác phẩm. - Hình ảnh, ngôn ngữ + Bài thơ có những hình ảnh giàu ý nghĩa biểu tượng: *vượt thoát hướng về phía mặt trờ, đôi cánh chở thơ bay lên, con suối lặng thầm, đứa trẻ con chơi chắt, chơi chuyền, cụ già râu tóc bạc phơ, ung dung, tự tại….* + Ngôn ngữ thơ sống động, hài hòa giữa cảm xúc và triết lí, tự sự và trữ tình vừa thể hiện những quan sát tinh tế, những cảm xúc mãnh liệt vừa mang tới những triết lí nhân sinh qua từng câu chữ: + Ngôn ngữ thơ hàm súc, dồn nén trong nhan đề ngắn gọn "Cụ già bí ẩn" nêu hình ảnh chủ đạo khơi gợi cảm xúc của chủ thể trữ tình; gợi tứ thơ độc đáo. + Ngôn ngữ trong bài thơ mang vẻ đẹp gần gũi, trong sáng vừa gợi cảm xúc vừa gợi suy tư + Ngôn ngữ thơ giàu yếu tố tượng trưng, siêu thực khiến bài thơ vượt qua	*2,0*

		giới hạn miêu tả thông thường để mở ra những liên tưởng phong phú đưa người đọc vào một không gian giàu cảm xúc và đa tầng ý nghĩa về đời sống, tạo nên sức hấp dẫn về mặt thẩm mĩ và nghệ thuật. + Những biện pháp tu từ, thủ pháp nghệ thuật: ẩn dụ, so sánh, điệp, …khiến ngôn ngữ thơ giàu hình ảnh và nhạc tính vừa sâu lắng vừa bay bổng + Thể thơ tự do; cấu trúc, cấu tứ; cái kết mở: vừa phù hợp với việc tái hiện những suy tư chiêm nghiệm đời thường, giản dị vừa tô đậm triết lí, nối dài sự suy tư như một giai điệu ngân vang nơi người đọc về sức mạnh của những câu thơ giàu xúc cảm. - Thấy được *chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời*: những tư tưởng, thông điệp, triết lí nhân văn được nhà thơ gửi gắm trong tác phẩm. + Bài thơ đã thể hiện những rung cảm mãnh liệt trước cuộc sống và quá trình lao động sáng tạo nghệ thuật của nhà thơ + Tác phẩm thơ hay cần mang được hồn cốt văn hóa dân tộc bắt nhịp cùng thời đại. "Thơ hay là lời thơ chín đỏ trong cảm xúc" (Xuân Diệu), thơ tác động sâu sắc tới tình cảm nội tâm sâu thẳm của con người, thơ không phải là những xúc cảm hời hợt ở bên ngoài, không phải sự xáo rỗng của lời.	
		**** Đánh giá vấn đề nghị luận:*** - Ý kiến là một căn cứ để đánh giá bài thơ hay. Tư tưởng của người nghệ sỹ càng sâu sắc, độc đáo càng khẳng định được giá trị của tác phẩm cũng như tầm vóc của người nghệ sỹ. - *Cụ già bí ẩn của* tác giả Vương Cường là một bài thơ như thế khi: + *Chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời* với tình yêu mãnh liệt và thái độ sống tích cực bằng những cảm xúc chân thành, sâu lắng về quá trình lao động và sáng tạo thơ ca và những triết lí nhân sinh sâu sắc. + Cấu tứ, hình ảnh, ngôn ngữ thơ sống động, đẹp và giàu giá trị khẳng định tài năng và nhiệt huyết sáng tạo, khát khao vươn tới cái đẹp và giá trị sống của người nghệ sĩ chân chính.	*0,25*
		**** Bài học cho sáng tác và tiếp nhận:*** - *Với người sáng tác*: cần có những cảm nhận tinh tế; những xúc cảm chân thành; những suy tư sâu lắng với một tình yêu cuộc sống, yêu con người mãnh liệt và một thái độ sống tích cực; chọn lọc ngôn từ, sáng tạo trong biểu đạt, làm nên sự hài hòa giữa nội dung và hình thức để thực sự chạm đến trái tim và làm nảy nở những xúc cảm thẩm mĩ, những tư tưởng cao đẹp nơi người đọc. - *Với người tiếp nhận*: cần mở rộng tâm hồn khi tiếp nhận tác phẩm để cảm nhận được những rung động cảm xúc của nhà thơ, cái hay cái đẹp của ngôn ngữ thơ, tôn trọng sự sáng tạo của tác giả và đồng sáng tạo với tác giả để khám phá những tầng ý nghĩa đa chiều của tác phẩm để làm giàu " điệu sống" của chính mình và nối dài sự sống cho tác phẩm.	*0,5*
		d. Viết bài văn đảm bảo các yêu cầu sau: - Xác định được các ý chính của bài viết - Sắp xếp được các ý hợp lí theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận. - Triển khai được đầy đủ các luận điểm để làm sáng tỏ vấn đề nghị luận. - Biết lựa chọn các thao tác lập luận, phương thức biểu đạt phù hợp để triển khai vấn đề nghị luận. - Lập luận chặt chẽ, thuyết phục, biết lựa chọn dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp để phân tích làm sáng tỏ luận điểm. - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.	*0,5*
		e. Sáng tạo: Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.	*0,5*

TỔNG ĐIỂM	10,0

----------Hết----------